

Länsstyrelsen
Skåne

SJÖBO
KOMMUN

Ystad-Österlenregionens
miljöförbund

INFORMATION OM LAGRING AV BIOGÖDSEL I SJÖBO, YSTAD, TOMELILLA OCH SIMRISHAMNS KOMMUNER

Biogödsel är en attraktiv växtnäring bland annat på grund av den höga andelen lättillgängligt ammoniumkväve. Biogödsel har ett högre innehåll av lättillgängligt ammoniumkväve och ett högre pH än flytgödsel. Dessutom har biogödseln lägre kolhalt och torrsbstanshalt (TS-halt). En lägre kol- och TS-halt innebär i sin tur att kol/kväve-kvoten är lägre och ju lägre kol/kväve-kvot, desto mer kväve är tillgängligt för växterna. Det höga pH:t och den stora andelen lättillgängligt ammoniumkväve gör att det krävs åtgärder för att förhindra växtnäringsavgång både vid lagring och spridning av biogödsel.

Att förhindra växtnäringsavgång vid lagring och spridning av såväl gödsel som biogödsel är viktigt både för miljön och för lantbruket. Ju mer kväve som försvinner, desto mindre kväve finns kvar till grödorna samtidigt som läckage av kväve bland annat kan leda till övergödning av våra hav, sjöar och vattendrag.

Eftersom TS-halten i biogödsel är lägre än i till exempel flytgödsel, bildar biogödsel normalt inte något svämtäcke. Svårigheten att bilda svämtäcke, tillsammans med det högre pH:t och den större andelen ammoniumkväve, gör att risken för förluster av kväve i form av ammoniak är större vid lagring av biogödsel än vid lagring av stallgödsel. För att förhindra växtnäringsavgång kommer det därför att i Sjöbo, Ystad, Tomelilla och Simrishamns kommuner ställas krav vid lagring av biogödsel.

Kraven gäller oavsett storlek på verksamhet samt oberoende av om man har djur eller inte.

Nybyggda brunnar, dvs. brunnar som byggs för lagring av biogödsel:

Brunnarna ska förses med fast tak eller annan täckning som reducerar ammoniakavgången i lika stor omfattning som fast tak. Om annat alternativ än tak väljs, ska verksamheten kunna visa för tillsynsmyndigheten att reduktionen i ammoniakavgång motsvarar den som sker med fast tak.

Taket ska vara på plats innan biogödsel får lagras i brunnen och krävs oavsett storlek på brunnen.

Befintliga brunnar som i framtiden ska användas för lagring av biogödsel

Brunnarna ska förses med fast tak eller annan täckning som reducerar ammoniakavgången i lika stor omfattning som fast tak. Om annat alternativ än tak väljs, ska verksamheten kunna visa för tillsynsmyndigheten att reduktionen i ammoniakavgång motsvarar den som sker med fast tak.

Fast tak eller motsvarande ska vara på plats senast 5 år från det att verksamheten började ta emot biogödsel och gäller oavsett storlek på brunnen. Fram till att tak har byggts, ska biogödseln vara täckt med stabilt svämtäcke. Om svämtäcket skadas ska det återställas omgående.

Brunn för utleverans av gödsel till biogasanläggning

Gödseln ska minst vara täckt med stabilt svämtäcke och om svämtäcket skadas, ska det återställas omgående. Observera att mottagaren av stallgödseln (till exempel biogasanläggning) kan ställa andra krav kring täckning av utleveransbrunnar.

Mellanlagring

Brunnar som endast är avsedda för mellanlagring av biogödsel inför spridning behöver inte förses med fast tak. Med mellanlagring menas lagring i maximalt två dygn från leveransdag till spridning.

Krav på minsta lagringskapacitet för biogödsel

Det finns idag inget i lagstiftningen som reglerar minsta lagringstid och lagringskapacitet för biogödsel. Enskilda verksamheter kan dock ha villkor i tillstånd, föreläggande om försiktighetsmått eller andra beslut. En verksamhet får dock inte ta emot mer biogödsel än vad det finns spridningsareal till. Hänsyn ska då också tas till ev. spridning av stallgödsel och andra organiska gödselslag. Verksamheten är skyldig att följa de regler som finns kring tillförsel av fosfor, kväve och ammoniumkväve. Tänk på att sena höstspridningar i till exempel vall inte är lämpligt eftersom läckagerisken är stor. Lagringskapaciteten ska därför vara så stor att verksamheten inte behöver sprida biogödsel sent på hösten.

Lagringsvolymen ska vara tillräckligt stor för att rymma regnvatten, pressaft eller annat förorenat vatten som leds till brunnen från till exempel hårdgjorda ytor. När brunnen förses med tak försvinner dock den vattentillförsel som sker via nederbörd direkt i brunnen. Det gör att man transporterar biogödsel/flytgödsel till fälten och inte vatten. Observera dock att fram tills att brunnen är försedd med tak, ska hänsyn tas till den extra lagringskapacitet som behövs på grund av nederbörd direkt i brunnen. Det kommer inte, om det inte finns mycket speciella skäl, vara möjligt att få dispens för spridning av biogödsel till följd av för liten lagringskapacitet. Det är verksamheten som är skyldig att visa att tillräcklig lagringskapacitet finns i förhållandet till behovet.

Förutom att tak reducerar ammoniakavgången och minskar mängden vatten, reducerar ett tak även risken för lukt och därmed även risken för klagomål från grannarna. Det gäller både vid lagring av biogödsel och vid lagring av flytgödsel/urin. Därmed kan klagomål på lukt främst uppkomma vid spridning och då är det oftast under kortare tid samt att det är något som man, i de allra flesta fall, får tåla på landet.

Precis som vid lagring av stallgödsel så ska lagringen av biogödsel ske på ett sätt så att det inte finns risk för läckage till omgivningen. Lagringsutrymmena ska vara i gott skick och det är viktigt att verksamheten har som rutin i sin egenkontroll att med jämna mellanrum kontrollera sina lagringsutrymmen efter sprickor eller andra skador. Sprickor eller andra skador som innebär, eller kan innebära, läckage ska åtgärdas.

Krav på minsta lagringskapacitet för stallgödsel

I lagstiftningen finns krav på att jordbruksföretag med djur ska ha utrymme för lagring av stallgödsel som motsvarar minst 6, 8 eller 10 månaders gödselproduktion beroende på vilken djurhållning som bedrivs. Om en verksamhet till exempel har fler djur än vad det finns gödsellagringskapacitet för, krävs dispens.

Om man börjar leverera gödsel till en biogasanläggning kan det också krävas dispens från kravet på minsta lagringskapacitet. Anledningen är att lagkravet på lagringskapacitet följer djurhållningen och därmed ska det finnas tillräcklig lagringskapacitet även om leverans av gödsel till biogasanläggningen sker betydligt oftare än var 6:e, 8:e eller 10:e månad. Även om man i praktiken inte behöver använda lagringskapaciteten till stallgödsel så ska den enligt lagstiftningen finnas.

Anledningen till att det finns krav på minsta lagringskapacitet är att det ska vara möjligt att välja spridningstidpunkter som är lämpliga ur miljösynpunkt. Som tidigare nämnts är till exempel sena höstspidningar av både gödsel och biogödsel i vall inte är lämpligt eftersom läckagerisken är stor. Dispens måste sökas av varje enskild verksamhet och ansökan görs hos Länsstyrelsen.

Vid bestämning av behovet av lagringskapacitet bör man också ta hänsyn till och ha en plan för hur man ska hantera eventuella driftsstörningar där till exempel gödsel inte kan eller får lämnas i väg till biogasanläggning.

Observera att enskilda verksamheter kan ha verksamhetsspecifika krav i tillstånd, föreläggande om försiktighetsmått eller andra beslut och då är det de krav som ställs i dessa beslut som gäller. Är du osäker så ta kontakt med din tillsynsmyndighet.

Detta är en sammanfattning av de regler och krav som finns kring lagring av biogödsel. Kraven kan komma att ändras genom till exempel ändringar i lagstiftningen, men det är upp till varje verksamhetsutövare att ta reda på vilka regler som gäller. Om tillsynsmyndigheten finner brister i exempelvis svämtäcke eller om det av andra skäl krävs åtgärder i en verksamhet, kan respektive tillsynsmyndighet ställa andra krav än det som nämns i denna information. Det kan då till exempel krävas tak på befintliga brunnar även om 5 år inte förflutit.

Kontakt

Har du frågor, kontakta din tillsynsmyndighet:

Länsstyrelsen i Skåne län	010-224 10 00
Sjöbo kommun	0416-271 53
Ystad-Österlenregionens miljöförbund	0417-57 35 00